

**UCHWAŁA NR XXXII/342/2021
RADY GMINY SOMONINO**

z dnia 21 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Somonino na 2022 r.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) i art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.) **Rada Gminy Somonino uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Somonino na 2022 r. w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Somonino na 2022 r. finansowana będzie ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie Gminy Somonino na 2022 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Somonino.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Soltyssek

PRZEWODNICZĄCY RADY
Andrzej Soltyssek

21 12 2021
Sprawozdanie
Mieczysław Janowski
radca prawny
Gm/1895.

Załącznik do uchwały Nr XXXII/342/2021
Rady Gminy Somonino
z dnia 21 grudnia 2021 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Somonino na 2022 rok**

Somonino – 2021

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Somonino na 2022 rok, zwany dalej Programem, określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) i art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 2050 ze zm.). Powyższy Program kontynuuje realizację sprawdzonych w poprzednich latach działań, ale podejmuje również nowe przedsięwzięcia, które mają zwiększyć ich skuteczność.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Podstawą realizacji tych zadań jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych¹. Zadania określone w Programie skierowane są do wszystkich mieszkańców gminy Somonino.

Alkohol jest jedną z najpopularniejszych substancji psychoaktywnych, a jego nadużywanie może prowadzić do wystąpienia wielu negatywnych skutków. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol jest jednym z największych czynników ryzyka dla zdrowia populacji, większe ryzyko stanowi tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ze spożywaniem alkoholu związek ma ponad 60 rodzajów chorób i urazów.²

Z nadużywaniem alkoholu powiązane są m.in. problemy przemocy w rodzinie, ubóstwo i wykluczenie społeczne. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej należy do zadań własnych gminy. Podstawę prawną stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Program ten jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych oraz naprawczych, zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu wśród mieszkańców Gminy Somonino.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz w zakresie minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu. Program wyznacza obszary w których Gmina Somonino zamierza podejmować działania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień. Przyjęty podczas Narodowego Kongresu Trzeźwości dokument pt. Narodowy Program Trzeźwości zwraca uwagę na konieczność współdziałania w tym zakresie rodziny, Kościoła, samorządu i państwa³. Potrzeba współdziałania jest niezbędna zwłaszcza w obszarze ograniczania dostępności do alkoholu. Współpraca państwa i samorządu powinna być ukierunkowana na tworzenie takiego systemu unormowań prawnych, który rzeczywiście tą dostępność ograniczy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Somonino na 2022 rok został opracowany we współpracy z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w oparciu o materiały będące w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Somoninie, dane ze

¹ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.)

² Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkody zdrowotne, <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/szkody-zdrowotne>, [dostęp: 29.11.2021].

³ „Narodowy Program Trzeźwości” – Warszawa 2018.

sprawozdań z realizacji zadań składanych przez podmioty działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, dane z Posterunku Policji w Somoninie, Komendy Powiatowej Policji w Kartuzach.

Program obejmuje także profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

ROZDZIAŁ I

1. INFORMACJE NA TEMAT PROGRAMU

Program określa zakres i formę realizacji zadań wynikających z ww. przepisów. Jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów oraz zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują. Działania podejmowane w ramach niniejszego Programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol i inne uzależnienia w całej społeczności lokalnej, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Główne problemy to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej, nietrzeźwość w miejscach publicznych. Program na rok 2022 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

Program przygotowano w oparciu o wytyczne PARPA do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku. Obowiązek uchwalenia niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) oraz z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 poz. 2050).

Źródłem finansowania Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Opłaty te stanowią dochód gminy, który w całości musi być przeznaczony na realizację Programu i nie może być przeznaczony na inne cele – zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o

2. PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 2050 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.);
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1956 ze zm.);
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 711 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 305 ze zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 ze zm.);

- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1129 ze zm.).
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 176).

3. WYJAŚNIENIE PODSTAWOWYCH POJĘĆ

„Uzależnienia - medyczne zaburzenie zdrowia, stan psychologicznej albo psychicznej i fizycznej zależności od jakiegoś psychoaktywnego środka chemicznego, przejawiający się okresowym lub stałym przymusem przyjmowania tej substancji w celu uzyskania efektów jej działania lub uniknięcia przykrych objawów jej braku (abstynencyjne objawy).

Motywy skłaniającym do rozpoczęcia przyjmowania środków uzależniających jest ich działanie: rozluźniające (uspokajające, nasenne, przeciwlękowe, przeciwbólowe), stymulujące (aktywizujące, dopingujące, poprawiające samopoczucie, podwyższające intensywność przeżywania, zmniejszające łaknienie), halucynogenne (zmieniające intensywność spostrzegania i myślenia lub zniekształcające je, zmieniające stan świadomości). Rozwój uzależnienia jest zależny od wielu czynników, m.in. od specyficznych właściwości substancji uzależniających, fizjologicznych właściwości organizmu (**warunkujących** szybkość powstawania uzależnienia), cech osobowości sprzyjających działaniu substancji uzależniających (bierność, niesamodzielność) i czynników środowiskowych ułatwiających kontakt z takimi substancjami (słabość więzi rodzinnych, brak perspektyw życiowych, presja grup subkulturowych, pochopte zastosowanie leku).

Leczenie jest długotrwałe i trudne, wymaga **wytrwałości** ze strony uzależnionych i leczących. Liczne programy leczniczo-rehabilitacyjne są dostosowane do typu i fazy rozwoju uzależnienia, zwykle obejmują okresy: detoksykacji (eliminowanie objawów odtrucia i abstynencyjnych), reorientacji (budowanie motywacji do leczenia), rehabilitacji (uczenie się nowych wzorców życia bez środków uzależniających).

Alkohol jest jednym z najczęściej przyjmowanych środków uzależniających na świecie. W Polsce głównym środkiem uzależniającym jest alkohol etylowy (alkoholizm). Liczbę osób wymagających leczenia i rehabilitacji szacuje się w Polsce na ok. 30 tysięcy.”⁴

Choroba alkoholowa - to przewlekła, nieuleczalna choroba wywołana uzależnieniem od alkoholu, przebiegająca z nawrotami. Jej konsekwencje zdrowotne dotyczą nie tylko samego chorego, ale również i jego najbliższych, co wyraźnie ją różni od innych chorób przewlekłych.

Objawy choroby alkoholowej: ⁵

- subiektywne poczucie przymusu sięgania po alkohol
- koncentrowanie całego swojego życia wokół picia
- nawroty picia po próbach podejmowania abstynencji
- ograniczenie zachowań oraz reakcji związanych ze spożywaniem alkoholu
- zmiana tolerancji na napoje alkoholowe
- objawy abstynencyjne
- poczucie niemożności rozstania się z alkoholem na zawsze

⁴ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/uzaleznienia:3992023.html>, [dostęp: 01.12.2021].

⁵ <https://detoksalkoholowy.pl/alkoholizm-charakterystyka-i-objawy-choroby-alkoholowej/>, [dostęp: 01.12.2021].

- pragnienie picia kontrolowanego oraz nadzieja na zapanowanie nad alkoholizmem.

Nadużywanie alkoholu prowadzi do wielu negatywnych skutków zdrowotnych oraz społecznych. Skutkiem zdrowotnym może być nieprawidłowe funkcjonowanie wątroby, np. rozwój stłuszczenia wątroby, czy też marskość, a uszkodzenie organu jest nieodwracalne, (można je spowolnić lub zatrzymać, podejmując odpowiednie leczenie). Częste upijanie się ma wpływ również na układ krążenia oraz system nerwowy, gdyż może prowadzić do: uszkodzeń komórek nerwowych, udaru mózgu, otępienia, zaburzeń w pracy mięśnia sercowego, choroby wieńcowej, zawału serca, nadciśnienia tętniczego krwi. Wzrasta również ryzyko wystąpienia zaburzeń hormonalnych, chorób immunologicznych oraz nowotworów (w szczególności przełyku, krtani, gardła, języka oraz jelita grubego). Skutki alkoholizmu można także zaobserwować w wielu innych sferach, zwłaszcza rodzinnej, zawodowej oraz społecznej. Alkohol często staje się również przyczyną przemocy psychicznej lub fizycznej, może doprowadzić do rozpadu małżeństwa, utraty przyjaciół, itp. Osoba uzależniona w oczach pracodawcy przestaje być odpowiedzialnym pracownikiem, co może doprowadzić do utraty pracy. Ponadto skutkiem spożywania alkoholu mogą być też konflikty z prawem. Pod wpływem alkoholu pijący często wdają się w bójki, biorą udział w napaściach ulicznych, a nawet zdarza im się siadać za kierownicę samochodu, niekiedy ze śmiertelnym skutkiem.⁶

4. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH – WYBRANE ZAGADNIENIA

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) szacuje, że alkohol pije 2,3 mld ludzi na świecie. Jest on odpowiedzialny za około 5% wszystkich zgonów, co oznacza, że co roku ponad 3 mln osób umiera w wyniku jego szkodliwego spożywania. Spośród tej grupy ok. 2,3 mln stanowią mężczyźni. W ostatnich latach wśród wszystkich zgonów mających związek ze spożywaniem alkoholu 28% było efektem obrażeń odniesionych w wypadkach drogowych, aktów przemocy, samookaleczenia, 21% było związanych ze schorzeniami układu trawienego, 19% z chorobami układu krążenia, pozostałe zaś z chorobami zakaźnymi, nowotworami, zaburzeniami psychicznymi. Na schorzenia spowodowane piciem alkoholu cierpi 237 mln mężczyzn i 46 mln kobiet. Najwyższy odsetek takich osób wśród mężczyzn i kobiet jest w Europie (14,8% i 3,5%) oraz w regionie obu Ameryk (11,5% i 5,1%). Zaburzenia związane z piciem alkoholu są bardziej powszechne w krajach o wysokim dochodzie.

Najwyższy wskaźnik średniego spożycia alkoholu można odnotować w Europie pomimo tego, iż jego konsumpcja na mieszkańca spadła od 2010 roku o ponad 10%. Średnie spożycie alkoholu przez osoby, które piją alkohol wynosi 33 gramów czystego alkoholu dziennie. Odpowiada to około dwóm kieliszkom wina (każdy po 150ml), jednej dużej butelce piwa (750ml), dwóm kieliszkom alkoholu wysokoprocentowego (każdy po 40ml). Badania dowodzą, że 44 % Europejczyków spożywa alkohol w wieku 15-19 lat, jednakże w wielu krajach spożycie alkoholu rozpoczyna się o wiele wcześniej. W skali całego świata najczęściej spożywane są alkohole wysokoprocentowe, które odpowiadają za 45% całej konsumpcji, na drugim miejscu jest piwo 34%, a następnie wino 12%. W Polsce najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo 56%, a następnie alkohole wysokoprocentowe 36% i wino 8%⁷. Według

⁶ <https://detoksalkoholowy.pl/skutki-i-wplyw-picia-alkoholu-na-organizm/>, [dostęp: 01.12.2021].

⁷ <http://www.who.int/news-room/detail/21-09-2018-harmful-use-of-alcohol-kills-more-than-3-million-people-each-year-most-of-them-men>

danych GUS w latach 2005-2017 konsumpcja wódki, likierów i innych napojów spirytusowych na jednego mieszkańca wzrosła z 2,5 do 3,3 litra. W tym samym czasie spożycie piwa wzrosło z 80,7 do 98,5 litra. Spośród napojów alkoholowych spadło jedynie zainteresowanie winami i miodami pitnymi z 8,6 do 6,1 litra⁸.

Dane dotyczące zjawiska problemów alkoholowych młodzieży w Polsce

W 2019 r. przeprowadzono ogólnopolskie badanie ESPAD, w którym udział wzięło 5 903 osób, tj. młodzież w wieku 15-18 lat. 51,7% badanych w wieku 15-16 lat stanowiły dziewczęta, a 48,3% chłopcy. Wśród uczniów w wieku 17-18 lat było 51,2% dziewcząt i 48,8% chłopców. Badanie miało na celu pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych.

Wyniki badań ukazują, że napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80% badanych w wieku 15-16 lat i 92,8% uczniów w wieku 17-18 lat. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% osób w wieku 15-16 lat i 76,1% osób w wieku 17-18 lat. Najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród uczniów jest piwo, a najmniej wino. Miesiąc przed badaniem, przynajmniej raz upiło się 11,3% osób w wieku 15-16 lat i 18,8% badanych w wieku 17-18 lat. W ciągu całego swojego życia nigdy nie upiło się tylko 66,7% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 43,4% w wieku 17-18 lat.

Dane dotyczące zjawiska problemów alkoholowych w Gminie Somonino odnotowane w 2020 roku przez służby i instytucje pomocowe:

Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje czynności zobowiązujące poddaniu się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, będących często sprawcami przemocy. Komisja inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu; podejmuje czynności w zakresie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu; kieruje na badania przez biegłego psychologa i psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego. W 2020 r. Komisja spotkała się na 14 posiedzeniach. Przyjęła 7 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe. Wystąpiła do Sądu Rejonowego z 1 wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązkowego poddania się leczeniu odwykowemu.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii i Profilaktyki Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Żukowie objął leczeniem 17 pacjentów – mieszkańców Gminy Somonino, tj. 8 osób uzależnionych i 9 członków rodzin alkoholowych (współuzależnionych i DDA).

⁸ <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/handel/dostawy-na-rynek-krajowy-oraz-spozycie-niektorych-artykułow-konsumpcyjnych-na-1-mieszkanca-w-2017-roku,9.8.html>

Komenda Powiatowa Policji w Kartuzach na terenie Gminy Somonino zatrzymała 32 osoby dorosłe – nietrzeźwe w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych, odnotowała 21 wykroczeń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu przez osoby nietrzeźwe, zatrzymała 18 osób, które prowadziły pojazd w stanie nietrzeźwości, odnotowała także 3 wypadki spowodowane przez osobę będącą pod wpływem alkoholu.

Liczba interwencji domowych ogółem, w tym interwencje domowe z wykorzystaniem procedury „Niebieskiej Karty”.	69
Liczba interwencji dot. spożywania alkoholu w miejscach publicznych.	10
Liczba nietrzeźwych kierujących pojazdami.	18
Liczba zdarzeń dot. zakłócania spokoju i porządku publicznego.	21
Liczba postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k. prowadzonych przez Policję w związku z procedurą „Niebieskiej Karty”	26

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Somoninie objął opieką 304 rodziny (961 osób w tych rodzinach), w tym 24 rodziny (49 osób w tych rodzinach) z problemem alkoholowym. Rodzaje wsparcia: finansowe, bank żywności, poradnictwo.

Liczba rodzin, które korzystały z pomocy społecznej	Liczba rodzin, które korzystały z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	Liczba rodzin, które korzystały z pomocy społecznej z powodu narkomanii	Liczba rodzin, które korzystały z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie
304	24	3	8

Udzielanie pomocy osobom i rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, prawnej, terapeutycznej oraz pomocy na rzecz powrotu do społeczności. Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym /przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Somoninie/ w poszczególnych kategoriach klientów:

Lp.	Kategoria klientów	Liczba osób	Liczba porad
1.	Osoby z problemem alkoholowym	26	147
2.	Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnieni i DDA)	5	43

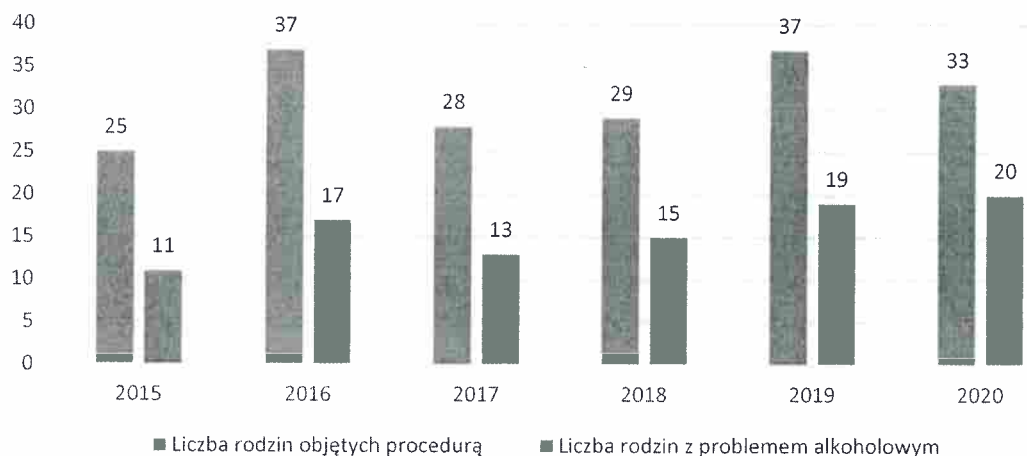
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Somonino – integruje i koordynuje działania podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz podejmuje działania w ramach procedury „Niebieska Karta”. Gminny Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, w skład których wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów

alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, a także kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którzy wypełniają na rzecz zgłoszonej rodziny/osoby czynności służbowe, zawodowe lub statutowe. Z danych, w posiadaniu których jest Zespół Interdyscyplinarny wynika, że w większości rodzin dotkniętych przemocą występuje problem alkoholowy. Należy jednak zaznaczyć, że związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy, nie ma charakteru przyczynowo-skutkowego, można jedynie mówić o ich współwystępowaniu. Przemoc fizyczna to zachowanie wyuczone, a nie wynik nadużywania substancji psychoaktywnej. Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy, jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wielu sprawców przemocy domowej krzywdząc swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Około 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie. Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

Poniższy wykres przedstawia liczbę rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty na przestrzeni ostatnich 5 lat w porównaniu do liczby rodzin z problemem alkoholowym i potwierdza, że alkohol sprzyja zachowaniom agresywnym i współtowarzyszy problemowi przemocy.

Wykres 1. Liczba rodzin, w których występuje problem alkoholowy w stosunku do liczby rodzin objętych procedurą

Niebieskie Karty a problem alkoholowy w rodzinie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Dostępność napojów alkoholowych na terenie Gminy Somonino

Podjęmowanie działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych poprzez ograniczanie dostępności alkoholu stanowi podstawowy obowiązek gminy, wynikający z przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zdaniem Światowej Organizacji Zdrowia jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinien przypadać na 1000 osób. Dziś średnia dla całej Polski to 273 osoby.

Nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która weszła w życie w dniu 9 marca 2018 r., dała gminom szereg kompetencji umożliwiających kształtowanie polityki dotyczącej dostępności napojów alkoholowych, m.in. w zakresie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta, sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych oraz zasad usytuowania na terenie miasta miejsc sprzedaży i konsumpcji napojów alkoholowych. Samorządom przysługuje prawo do ograniczenia sprzedaży alkoholu w sklepach między godziną 22.00 a 6.00 rano, a także ustalania maksymalnej liczby zezwoleń odrębnie dla sołectw, dzielnic i osiedli. Ten ostatni przepis stwarza możliwość ograniczenia koncentracji dużej liczby punktów sprzedaży alkoholu w jednym miejscu, np. w centrum miasta. Przed ww. nowelizacją ustawy rada gminy ustalała dla terenu gminy liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem i w miejscu sprzedaży, z wyłączeniem punktów sprzedaży prowadzących wyłącznie sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa. Dotychczas sprzedaż piwa nie była objęta żadnym limitem.

Uchwałą Nr XXXI/255/18 z dnia 27 czerwca 2018 roku Rada Gminy Somonino ustaliła maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania tych napojów na terenie Gminy Somonino.

Maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Somonino ustalono w następujący sposób:

- A. napoje alkoholowe zawierające do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczone do spożycia:
- poza miejscem sprzedaży – 36
 - w miejscu sprzedaży - 33
- B. napoje alkoholowe zawierające powyżej 4,5% alkoholu do 18% (z wyjątkiem piwa) przeznaczone do spożycia:
- poza miejscem sprzedaży – 33
 - w miejscu sprzedaży - 22
- C. napoje alkoholowe zawierające powyżej 18% alkoholu przeznaczone do spożycia:
- poza miejscem sprzedaży – 34
 - w miejscu sprzedaży - 17

W 2020 roku w Gminie Somonino wydano łącznie 53 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych:

	przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży	przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży
napoje alkoholowe zawierające do 4,5% alkoholu oraz piwa	15	6
napoje alkoholowe zawierające powyżej 4,5% alkoholu do 18%	14	3
napoje alkoholowe zawierające powyżej 18% alkoholu	14	1

Obecnie obowiązująca uchwała dla Gminy Somonino, zamiast dotychczasowej maksymalnej liczby punktów sprzedaży, wprowadziła maksymalną liczbę zezwoleń. Oznacza to, że w zależności od rodzaju sprzedawanych napojów alkoholowych, punkt sprzedaży może mieć od jednego do trzech rodzajów zezwoleń, a ustalana maksymalna liczba zezwoleń dotyczy wszystkich rodzajów zezwoleń, w tym również tych na sprzedaż piwa.

Dodatkowo uchwała wprowadza odrębny limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży

Wprowadzone uchwałą Rady Gminy Somonino zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określają warunki rozmieszczenia punktów w terenie z zachowaniem odpowiedniej odległości od miejsc chronionych. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 30 metrów od następujących obiektów chronionych:

- szkół,
- kościołów,
- placówek oświatowo – wychowawczych.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 i art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości do obowiązków gminy należy podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych poprzez ograniczenie ich dostępności. W związku z tym, iż uchwała ustalająca maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania tych napojów na terenie Gminy Somonino obowiązuje już ponad trzy lata, wskazane jest przeprowadzenie diagnozy i rozpoznanie potrzeby w zakresie ograniczenia dostępności napojów alkoholowych. Wyniki przeprowadzonej diagnozy stanowiąc będą podstawę do zwiększenia, zmniejszenia bądź pozostawienia na dotychczasowym poziomie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Jako element działań wspierających zalecane byłoby wykonywanie przez funkcjonariuszy Policji regularnych kontroli przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W ramach służby prewencyjnej funkcjonariusze sprawdzaliby placówki sprzedające alkohol pod kątem posiadania i ważności zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz wyposażenia stoiska w wymagane tabliczki informacyjno-ostrzegawcze. Nadto zwracaliby uwagę na porządek publiczny przy obiektach.

Kształtowanie na terenie Gminy Somonino zasad usytuowania i limitowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych jest bardzo ważnym elementem profilaktyki. Z analiz specjalistów uzależnień wynika, że *dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzi do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku*⁹.

⁹ J. Moskalewicz, J. Sierostawski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, w: *Alkoholizm i Narkomania*, Tom 18, Nr 4, s. 52.

5. ODBIORCY PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Somonino, w szczególności do:

- osób i rodzin z problemem alkoholowym,
- osób współuzależnionych i DDA,
- osób i rodzin zagrożonych problemem alkoholowym,
- osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu problemu alkoholowego,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz organizacji zajmujących się tym problemem,
- społeczności lokalnej.

6. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Cel główny Programu:

Ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu, podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury i wzorców spożywania napojów alkoholowych oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

2. Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- **Profilaktyki uniwersalnej** – adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Somonino (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- **Profilaktyki selektywnej** – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- **Profilaktyki wskazującej** – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód.
- **Terapii** – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych: program podstawowy, program pogłębiony, program dla DDA, program dla współuzależnionych, programy ograniczonego picia (pop) itp.
- **Rehabilitacji** – Realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

3. Cele szczegółowe Programu:

- wspieranie działań edukacyjnych w zakresie szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu i zagrożeniach związanych z chorobą alkoholową;
- promowanie abstynencji i postaw trzeźwościowych jako stylu życia bez używania alkoholu oraz wspieranie działań ograniczających dostępność do alkoholu;
- prowadzenie edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz udzielanie pomocy jej ofiarom;
- wspieranie procesu wychodzenia z uzależnienia od alkoholu oraz prowadzenie działań na rzecz osób będących w stanie nietrzeźwości;
- wspieranie oddziaływań umożliwiających integrację osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin;
- wspieranie dostępu do działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób zagrożonych, używających i uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin;
- wspieranie działań mających na celu motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego;
- wspieranie podnoszenia kwalifikacji pracowników leczenia odwykowego.

4. Priorytety:

- Rozszerzenie oferty zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- Prowadzenie i upowszechnienie działań informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie wśród mieszkańców, a w szczególności wśród młodzieży poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających ze spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych, nikotyny oraz zachowań ryzykownych,
- Zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem uzależnień oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- Zintensyfikowanie działań w zakresie skutecznego egzekwowania przepisów dotyczących sprzedaży i podawania, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

5. Zgodnie z zapisami art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,

- Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art.10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

ROZDZIAŁ II

PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Zadania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Somonino na 2022 r. oraz wskaźniki ich realizacji

Program realizowany będzie poprzez zadania zawarte w następujących obszarach:

Obszar 1 - Promocja zdrowia, edukacja zdrowotna i kształcenie kadr		
Lp.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Realizacja działań upowszechniających wiedzę na temat szkód związanych z używaniem alkoholu, promujących zdrowy styl życia oraz abstynencję.	• liczba realizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach
2.	Edukacja dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież.	
3.	Prowadzenie warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących do wychowywania dzieci bez stosowania przemocy.	
4.	Realizacja programów edukacyjnych w zakresie radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi oraz budowania relacji interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów.	• liczba realizowanych programów; • liczba osób uczestniczących w programach.
5.	Wspieranie kształcenia i doskonalenia zawodowego pracowników lecznictwa odwykowego poprzez ich udział w szkoleniach, kursach, stażach, superwizjach.	• liczba realizowanych szkoleń; • liczba pracowników, którzy skorzystali ze wsparcia kształcenia i doskonalenia zawodowego.

Obszar 2 - Profilaktyka uniwersalna, profilaktyka selektywna, profilaktyka wskazująca		
Lp.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Realizacja dla dzieci i młodzieży programów profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem programów z systemu rekomendacji.	• liczba realizowanych programów ogółem; • liczba realizowanych programów z systemu rekomendacji; • liczba osób uczestniczących w programach.
2.	Realizacja działań profilaktycznych w okresie wypoczynku dzieci i młodzieży.	• liczba realizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach.
3.	Prowadzenie działań mających na celu kształtowanie wśród dzieci i młodzieży postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia połączonych z zapewnieniem posiłku.	
4.	Prowadzenie działań mających na celu kształtowanie postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia połączonych z organizacją zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży lub osób dorosłych.	

5.	Realizacja przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu, skierowanych do młodzieży szkolnej i studentów.	• liczba realizowanych przedsięwzięć; • liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach.
6.	Realizacja działań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży mieszkających w obszarach szczególnego ryzyka.	• liczba realizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach.
7.	Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych świadczących pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.	
8.	Realizacja programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	• liczba realizowanych programów; • liczba osób uczestniczących w programach.
9.	Udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci są zagrożone problemem alkoholowym lub upijają się.	• liczba realizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach.

Obszar 3 - Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa		
Lp.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Zwiększanie dostępności świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu.	• liczba realizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach.
2.	Realizacja działań wspierających proces zdrowienia osób uzależnionych od alkoholu.	
3.	Realizacja działań dla osób z problemem alkoholowym mających na celu motywowanie do utrzymywania trzeźwości.	
4.	Realizacja działań dla osób z problemem alkoholowym przebywających w ośrodku typu hostel, mających na celu utrzymanie trzeźwości.	
5.	Wspieranie działalności środowisk abstynenckich poprzez organizację wyjazdów trzeźwościowych dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.	
6.	Wspieranie działalności środowisk abstynenckich poprzez organizację imprez dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.	
7.	Udzielanie pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem i uzależnionym od alkoholu.	
8.	Realizacja działań pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików.	
9.	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu zmniejszenie ryzyka prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu.	
10.	Prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy w rodzinie.	
11.	Prowadzenie poradnictwa indywidualnego i/lub grup terapeutycznych dla dzieci i/lub ich opiekunów z Syndromem Alkoholowego Zespołu Płodowego (FASD).	

12.	Diagnozowanie i badania zjawisk związanych z używaniem alkoholu.	• liczba raportów z badań w zakresie poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu.
-----	--	--

Obszar 4 - Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych		
Lp.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Wspomaganie rzeczowe podmiotów realizujących zadania Programu.	• liczba podmiotów wspartych rzeczowo przy realizacji zadań; • liczba udzielonych rekomendacji; • liczba zmodernizowanych lub wyposażonych obiektów sportowych oraz prowadzonych zajęć informacyjno-edukacyjnych; • liczba osób z problemem alkoholowym, nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin objętych pomocą Centrum Interwencji Kryzysowej oraz liczba udzielonych porad.
2.	Udzielanie rekomendacji realizatorom Programu.	
3.	Wspomaganie działań w zakresie modernizacji i wyposażenia obiektów sportowych, na których prowadzone będą zajęcia informacyjno-edukacyjne połączone z rozwojem fizycznym dzieci i młodzieży.	
4.	Wspomaganie działań ukierunkowanych na edukację, profilaktykę, trzeźwienie i terapię osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie prowadzonych przez Centrum Interwencji Kryzysowej.	
5.	Zapobieganie wypaleniu zawodowemu oraz doskonalenie kompetencji kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi, doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc w rodzinie poprzez szkolenia, superwizję, itp.	
		• liczba realizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach.

Obszar 5 - Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego		
Lp.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Przyjmowanie zawiadomień o naruszeniu art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i kierowanie ich do zaopiniowania przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Somoninie.	• liczba zawiadomień dotyczących naruszenia art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zaopiniowanych przez Komisję; • liczba podjętych działań zmierzających do wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; • liczba orzeczeń sądowych uwzględniających wnioski Gminy Somonino, w zakresie naruszenia art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2.	Podejmowanie działań zmierzających do wszczęcia postępowania, w związku z naruszeniem art. 131 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	
3.	Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	

2. Podmioty realizujące zadania Programu

W realizacji zadań Programu mogą uczestniczyć:

- podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o **zdrowiu** publicznym;
- podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- jednostki organizacyjne Gminy Somonino w szczególności jednostki pomocy społecznej oraz oświaty i wychowania;
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych;
- osoby fizyczne i prawne;
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Somoninie.

3. Finansowanie zadań ze środków Programu

- a) Realizacja zadań Programu finansowana będzie ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w wysokości określonej w uchwale budżetowej Gminy Somonino na 2022 r.
- b) Koszty obsługi zadań Programu, w tym między innymi doposażenie stanowisk pracy poprzez zakup sprzętu komputerowego z oprogramowaniem, artykułów biurowych i papierniczych, sprzętu biurowego, literatury i czasopism specjalistycznych, kosztów ryczałtów paliwowych, udziału w szkoleniach i konferencjach oraz podnoszenia kwalifikacji pracowników finansowane będą ze środków Programu, z zastrzeżeniem, że wysokość środków przeznaczona na pokrycie tych kosztów nie przekroczy 10% środków finansowych przeznaczonych na realizację wszystkich zadań Programu.
- c) Koszty podróży związane z podnoszeniem kwalifikacji oraz udziału w szkoleniach i konferencjach, o których mowa powyżej rozliczane będą według zasad obowiązujących w Urzędzie Gminy Somonino.

ROZDZIAŁ III

PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII

1. Celem głównym Programu jest promocja zdrowia, profilaktyka zachowań ryzykownych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży oraz redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.
2. Cele szczegółowe Programu:
 - Promocja zdrowia;
 - Profilaktyka z zakresu przeciwdziałania narkomanii, w tym wśród dzieci i młodzieży z uwzględnieniem występujących w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących;
 - Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.
3. **Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Somonino na 2022 r. oraz wskaźniki ich realizacji**

Program realizowany będzie poprzez zadania zawarte w następujących obszarach:

Obszar 1 – Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych		
Lp.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Działalność wychowawcza prowadzona w szkołach na terenie Gminy Somonino: • współpraca z rodzicami lub opiekunami w celu budowania zdrowego stylu życia • kształtowanie hierarchii systemu wartości • wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą i społecznością lokalną • kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych i relacji uczniowi i nauczycieli • kształtowanie samodzielności i kreatywności uczniów	• liczba realizowanych programów; • liczba zrealizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach
2.	Działalność edukacyjna prowadzona w szkołach na terenie Gminy Somonino: • poszerzanie wiedzy rodziców na temat prawidłowości rozwoju dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i	

	leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach • rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów; • kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu; • prowadzenie doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki oraz rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także podejmowania szkolnej interwencji • profilaktycznej ;	• liczba realizowanych programów; • liczba zrealizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach
3.	Działalność informacyjna prowadzona w szkołach na terenie Gminy Somonino: • Dostarczanie aktualnych informacji nauczycielom i rodzicom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych; • Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych; • Informowanie uczniów oraz ich rodziców o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią • Upowszechnianie czytelnictwa czasopism zajmujących się problematyką narkomanii.	
4.	Działalność profilaktyczna prowadzona w szkołach na terenie Gminy Somonino: • Wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia • Wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych; • Realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego	• liczba realizowanych programów; • liczba zrealizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach

	dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych; - Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej; - doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych	
5.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dorosłych: - udział w kampaniach społecznych - upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia	liczba zrealizowanych działań;

Obszar 2 - Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem

Lp.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Wspieranie realizacji programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych	- liczba realizowanych działań; - liczba osób uczestniczących w działaniach
2.	Rozwijanie dostępu do leczenia ambulatoryjnego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych	
3.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej	
4.	Zapewnienie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, poradnictwa psychologicznego i prawnego	

Obszar 3 - Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii

Lp.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożeń używania środków odurzających oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej	- liczba realizowanych działań; - liczba osób uczestniczących w działaniach.

2.	Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających, w szczególności dla przedstawicieli organizacji pozarządowych i jednostek organizacyjnych gminy	• liczba realizowanych działań; • liczba osób uczestniczących w działaniach
----	--	--

Obszar 4 - Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

Lp.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Udzielanie świadczeń oraz pracy socjalnej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych	• liczba osób z problemem uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz członków ich rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Somoninie oraz liczba udzielonych świadczeń, porad.
2.	Zwiększenie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych	

4. Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Somoninie
5. Program realizowany będzie we współpracy z:
 - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Somoninie,
 - Powiatową Komendą Policji w Kartuzach,
 - Posterunkiem Policji w Somoninie,
 - Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach,
 - Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach,
 - Centrum Integracji Społecznej w Ostrzycach,
 - placówkami oświatowymi,
 - placówkami ochrony zdrowia,
 - organizacjami pozarządowymi i parafiami,
 - osobami fizycznymi i prawnymi.
6. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii będzie finansowany z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

ROZDZIAŁ IV

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- a) Przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- b) Wzywanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i motywowanie do leczenia odwykowego.
- c) Współpraca z prokuraturą, sądem, kuratorami, policją, Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Somoninie, przychodniami odwykowymi.
- d) Motywowanie do podjęcia terapii, konsultowanie osób pijących problemowo, prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych, które ukończyły leczenie w całodobowych oddziałach terapii oraz realizacja zajęć dla osób, które z racji niepełnosprawności nie mogą skorzystać z pomocy placówek leczenia uzależnień.
- e) Kontrolowanie podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń.
- f) Opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z zapisami Uchwały Rady Gminy Somonino dot. zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Somonino.
- g) Kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny w sprawach dzieci z rodzin dotkniętych chorobą alkoholową.
- h) Podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
 - zakładanie Niebieskich Kart,
 - udział w pracach grup roboczych powołanych w związku z procedurą Niebieskiej Karty.
- i) Uczestniczenie w szkoleniach przeznaczonych dla członków Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- j) Wnoszenie opłaty sądowej do wniosków składanych do sądu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.
- k) Kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na badania do biegłych sądowych.
- l) Pokrywanie kosztów wynagrodzeń biegłych sądowych za sporządzone opinie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- a) Przewodniczący oraz Sekretarz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Somoninie otrzymują wynagrodzenie „w formie ryczałtu miesięcznego” w wysokości 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2022 r., zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 września 2021 r. w sprawie

wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2022 roku.

- b) Pozostali Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Somoninie otrzymują wynagrodzenie „w formie ryczałtu miesięcznego” w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2022 r., zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 września 2021 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2022 roku.
- c) Wypłata wynagrodzenia dokonywana będzie przelewem na wskazane przez członka Komisji konto w terminie – za dany miesiąc kalendarzowy - do ostatniego dnia tego miesiąca.

ROZDZIAŁ V

1. Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków finansowych uzyskanych z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Zlecenie realizacji zadań odbywać się będzie zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
3. Zlecenie zadań jednostkom budżetowym Gminy Somonino odbywać się będzie w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych, a podmiotom posiadającym osobowość prawną, dla których organem założycielskim jest Gmina Somonino, w formie dotacji celowych.
4. Środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą stanowić wkład własny Gminy Somonino na realizację projektów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej.
5. Koszty obsługi Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mogą być pokrywane ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Uzasadnienie
do Uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Somonino na
2022 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Somonino w 2022 roku stanowi załącznik do niniejszej uchwały. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Realizacja ww. zadań prowadzona jest w formie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. W odniesieniu do art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii niniejsza uchwała zawiera również program przeciwdziałania narkomanii w Gminie Somonino. Program zawiera także działania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie z lat poprzednich. Określa on lokalne działania w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu oraz związanych ze zjawiskiem przemocy. Program jest adresowany do całej społeczności mieszkańców Gminy Somonino, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, do osób z grup ryzyka, do dzieci i młodzieży. Na realizację zadań przeznaczone są środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy. Gminny Program na rok 2022 został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy. W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Somonino na rok 2022 jest zasadne.